

ΡΙΟΤ IN THE UK!

Η βρετανική εξέγερση του Αυγούστου και οι πονηρές αναλογίες με το παρελθόν

Δεν τολμάει να γίνει μια εξέγερση, αμέσως όλοι πλακώνονται να παραθέσουν την ιδεολογική τους πραγμάτεια στο μεγάλο παζάρι του ιστορικισμού. Έτσι ακριβώς έγινε και με τη βρετανική εξέγερση του Αυγούστου. Ας πούμε πρώτα το ύποπτο: ελάχιστοι σκέφτηκαν να συνδέσουν την εξέγερση του Αυγούστου με τα επεισόδια που είχαν προηγηθεί στις ίδιες πόλεις λίγοις μόνο μήνες πριν. Ίσως η εξεγερμένη ιερή αγελάδα που λέγεται φοιτητής να μην πρέπει να συνδέεται με κακόφημες φιγούρες που επιδίδονται σε λεηλασίες καλοκαιριάτικα...

Ας πούμε όμως τώρα και το ακόμη πιο ύποπτο. Ενώ λοιπόν οι περισσότεροι ξέχασαν να κάνουν τη σύνδεση με τα επεισόδια των αρχών του χρόνου, όλοι θυμήθηκαν να κάνουν το συσχετισμό με την εξέγερση του Βrixton το 1981. Και δώστου σοφές αναλύσεις: Και τώρα όπως και τότε οι απειλημένοι μαύροι (ή καλύτερα: οι φτωχοί) εξεγέρθηκαν, και τώρα όπως και τότε είχαμε συμμετοχή και λευκών και μαύρων και τώρα όπως και τότε είχε και μπάχαλα για να γουστάρουμε.

Η μόνη χρησιμότητα των παραλληλισμών της εξέγερσης του Αυγούστου με το Βrixton είναι ότι μπορούν πολύ καλά να μας δώσουν να καταλάβουμε τις αναισθητικές ιδιότητες του ιστορικισμού, τη μαγική του ιδιότητα να μετατρέπει την ιστορία σε άνευρη πληροφορία. Από εκεί και πέρα όμως, είναι όλα όσο λάθος μπορούν να είναι. Και όπως συμβαίνει συνήθως, κάτι τέτοια λάθη είναι χρήσιμα -μας δίνουν την ευκαιρία να κοιτάξουμε προσεκτικά, τόσο τα ίδια όσο και τις αιτίες τους, και να καταλάβουμε τον κόσμο μας.

1. Brixton 1981: Η τεχνική σύνθεση της βρετανικής εργατικής τάξης και η εργατική αυτονομία

Αν μη τι άλλο, υπάρχει και μια αλήθεια σε όσα λέγονται περί Βrixton. Όντως τον Απρίλη του 1981 στο Βrixton, προάστιο του Λονδίνου με ισχυρή παρουσία της Καραϊβικής κοινότητας, έγινε μια εξέγερση. Εξέγερση με εντυπωσιακά σχετικά νούμερα: 279 μπάτσοι και τουλάχιστον 45 πολίτες τραυματίες. Αλλά η εξέγερση δεν σταμάτησε στο Βrixton. Όχι τις μέρες, αλλά ολόκληρο το καλοκαίρι που ακολούθησε, εξαπλώθηκε σε δεκάδες άλλες βρετανικές πόλεις. Το νησί καιγόταν, χιλιάδες μαύροι και λευκοί είχαν κερδίσει τους δρόμους με τη βία, οι μπάτσοι αποδείχθηκαν ανεπαρκείς, το κράτος προσωρινά ανίσχυρο.

Από εκεί και πέρα όμως, τα πάντα σχετικά με εκεί-

νη την παλιά εξέγερση είναι εντελώς άγνωστα, ακριβώς γιατί θέτουν εν αμφιβόλω όλους τους κοινούς τόπους περί μητροπολιτικών εξεγέρσεων που κυκλοφορούν στις ώριμες καπιταλιστικές κοινωνίες. Και πρώτα απ' όλα, τον φετιχισμό του "αυθόρμητου λαϊκού ξεσπάσματος". Για άλλες χώρες δεν ξέρουμε, αλλά στα μέρη μας αυτή η αντίληψη κυριαρχεί, είμαστε όλοι βουτηγμένοι σε μια ειδική μορφή φετιχισμού της "αυθόρμητης εξέγερσης" που αναμφίβολα έχει τις ρίζες της στο "Πολυτεχνείο" που ήρθε από το πουθενά και "έριξε τη χούντα", ή ακόμη και στην "Εθνική Αντίσταση" που επίσης ήρθε από το πουθενά και "έδιωξε τους Γερμανούς".

Αλλά δυστυχώς για τους φετιχισμούς μας και ευτυχώς για όλα τα υπόλοιπα, η ιστορία δεν είναι σειρά εκπλήξεων. Όπως ανακαλύψαμε λίγα χρόνια πριν καθώς δουλεύαμε για την έκδοση του βιβλίου "Anti-Fascist '77", η μεγάλη εξέγερση του πολυεθνικού βρετανικού προλεταριάτου που την Άνοιξη του 1981 κατέκαψε ολόκληρο το νησί, δεν ήταν παρά μία από τις κορυφώσεις ενός αγώνα δεκαετιών ενάντια στον βρετανικό ρατσισμό και το βρετανικό κράτος. Από τη μια λοιπόν, δεν ήταν ούτε η μόνη, ούτε η πρώτη. Εξεγέρσεις συγκλόνιζαν το νησί καθόλη τη διάρκεια της δεκαετίας του '70. Τόσο βίαιες, που σε πολλές περιπτώσεις η βρετανική αστυνομία απέτυχε να ανταπεξέλθει. Τόσο πολλές που η βρετανική δεκαετία του '70 είναι ο τόπος και ο χρόνος όπου γεννήθηκαν τα νέα σώματα καταστολής διαδηλώσεων όπως τα ξέρουμε, με τις ασπίδες, τα δακρυγόνα και την κτηνωδία τους.

Αλλά οι βρετανικές εξεγέρσεις των 70's δεν ήταν μόνο βία. Πίσω τους βρισκόταν μια ειδική ιστορική και κοινωνική συγκυρία την οποία θα πρέπει να έχει κανείς υπ' όψη αν θέλει να καταλάβει οτιδήποτε απ' όσα συμβαίνουν σήμερα στο νησί. Το νησί λοιπόν, πίσω από το ροκ, το στέμμα και τα παράξενα καπέλα των μπάτσων του, είναι σαν παλιό σφουγγαρόπανο που κρατάει τη βρώμα όσο και να το πλένεις: βουτηγμένο στον πιο ανεξίτηλο, τον πιο αδιαπραγμάτευτο ρατσισμό. Ο ρατσισμός είναι το βασικό μοτίβο της βρετανικής κοινωνικής ζωής από το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και μετά, όταν οι πρώτες μεγάλες μάζες μεταναστών εργατών από τις πρώην αποικίες έφτασαν για να φέρουν εις πέρας τη μεταπολεμική ανοικοδόμηση. Εκείνα τα χρόνια, τις "χρυσές δεκαετίες" της Κείνσιανης καπιταλιστικής ανάπτυξης που κράτησαν από το 1950 ως το 1970, ο μόνος λόγος για τον οποίο στο νησί δεν εγκαταστάθηκε ένα κανονικό απαρτχάιντ νοτιοαφρικανικού τύπου,

ήταν ότι η ειδική βρετανική μορφή του απαρτχάιντ μπορούσε να δουλεύει άτυπα.

Με άλλα λόγια, η τεχνική σύνθεση της βρετανικής εργατικής τάξης, στα χρόνια που ακολούθησαν τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο είχε αλλάξει δραματικά. Εκατομμύρια μεταναστών εργατών δούλευαν σε εργοστάσια και υπηρεσίες, υπήρχαν ολόκληρες πόλεις όπως το Bradford και γενικότερα η μέση Αγγλία, αλλά και προάστια του Λονδίνου, όπως το Southall και το Brixton, η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού των οποίων, είτε είχε γεννηθεί εκτός Βρετανίας, είτε ήταν παιδιά ανθρώπων που είχαν γεννηθεί εκτός Βρετανίας. Αυτή η τελευταία αλλαγή ήταν και η σημαντικότερη για τη βρώμικη ζωή του νησιού. Η δεύτερη γενιά των μεταναστών εργατών που μεγάλωσε μέσα στη δεκαετία του '60, ακριβώς με την ενηλικίωσή της κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '70, αρνήθηκε να συμβιβαστεί όπως είχαν κάνει οι πατεράδες της με το άτυπο βρετανικό απαρτχάιντ. Αντί να κάτσουν ήσυχοι, οι νεαροί πολυεθνικοί προλετάριοι του νησιού επιδόθηκαν σε μια διαδικασία τριπλής αυτονομίας: πρώτα από τους πατεράδες τους και την πολιτική τους, έπειτα από τα ρετάλια της Κείνσιανης αριστεράς και τις ιδέες της και τέλος από το κράτος και τους θεσμούς του. Ο Tariq Mehmood, Ασιάτης νεολαίος τη δεκαετία του '70 και κάτοικος του Bradford, θυμάται ως εξής το πέρασμά του από μια αριστερή οργάνωση:

(...) θυμάμαι μια φορά μου ζήτησαν να μιλήσω για την προέλευση του ρατσισμού. Ήμουν εντελώς πιστωτικός και δεν είχα την παραμικρή ιδέα για το θέμα· ο μόνος λόγος που μου ζητούσαν να μιλήσω ήταν επειδή δεν ήμουν λευκός. Πολλοί από αυτούς ήταν πολύ καλοί στα λόγια, ενώ εγώ, όποτε προσπαθούσα να εκφράσω ιδέες ένιωθα σαν να πνίγομαι (...) Στις αριστερές οργανώσεις δεν κάναμε τίποτα για τον εαυτό μας. Οι οικογένειές μας ζούσαν χωρισμένες από τους ρατσιστικούς νόμους περί μετανάστευσης, οι μπάτσοι δεν μας άφηναν σε κλωρό κλαρί, κάθε βράδυ μας την πέφτανε οι rakı bashers κι εμείς το μόνο που κάναμε ήταν να μιλάμε για την επανάσταση, μια αφηρημένη επανάσταση που κάπου κάπως κάποτε θα ερχόταν (...)

Αυτό ήταν το νέο ταξικό υποκείμενο που σημάδεψε τη βρετανική κοινωνία στη δεκαετία του '70: σκληρά προσδιορισμένο ταξικά, εκ προμελέτης σακαταμένο διανοητικά, δύσπιστο του κερατά... και το χειρότερο απ' όλα, με σκληρά καθημερινά προβλήματα, χαρακτηριστικά της ταξικής του θέσης άρα α-

διανοητά για λευκούς, τα οποία δεν ήταν διόλου διατεθειμένο να σπρώξει κάτω απ' το χαλάκι. Στις 24 του Απριλίου του 1976, με αφορμή μια διαδήλωση του National Front, δηλαδή του μεγαλύτερου βρετανικού φασιστικού κόμματος, στην πόλη του Bradford, η ντόπια πακιστανική κοινότητα εξεγέρθηκε. Για τον Mehmood εκείνη ήταν η σταγόνα που ξεχείλιζε το ποτήρι:

Εκείνη η πορεία μας ταρακούνησε για τα καλά. Ανακαλύψαμε πως για εμάς δεν υπήρχε τίποτα. Και ο τρόπος που συμπεριφέρθηκαν οι λευκοί σύντροφοι ήταν ακαριαίος - κάποιιοι δεν εμφανίστηκαν καν, κάποιιοι άλλοι ήταν σε λάθος σημεία (...) Τελικά αποφασίσαμε να αποστασιοποιηθούμε από τους ηγέτες της κοινότητας και να πάμε στο Manningham [εκεί όπου διαδήλωναν οι φασίστες]. Σε ολόκληρη τη διαδρομή χτυπιόμασταν με την αστυνομία και κάποιοι από εμάς συνελήφθησαν. Τουμπάραμε τα βανάκια των μπάτσων και τους ελευθερώσαμε. Το μάθημα που πήραμε εκείνη την ημέρα ήταν πως έπρεπε να φτιάξουμε τις δικές μας οργανώσεις (...)

Παίζουμε συχνά αυτά τα αποσπάσματα, γιατί δεν θα μπορούσε να φανταστεί κανείς επεισόδιο που να συμπυκνώνει με καλύτερο τρόπο αυτό που συνέβη στα νεαρά μέλη του πολυεθνικού βρετανικού προλεταριάτου. Η συνταρακτική ανακάλυψη “για εμάς δεν υπήρχε τίποτα” έφτιαχνε την αφηγηρία της ταξικής τους συνείδησης. Η συμμετοχή τους στα μικρά και μεγάλα επεισόδια που γεννούσε η άρνησή τους να δεχθούν το βρετανικό apartheid, τούς έδινε πλούσιο εμπειρικό υλικό για προβληματισμό. Η θέση τους ως εκ γενετής κομμάτι της ταξικής βρετανικής κοινωνίας τούς προμήθευε με όπλα που δεν ήταν διαθέσιμα για τους πατεράδες τους (“καταλαβαίνουμε τον βρετανικό τρόπο ζωής πολύ καλύτερα από τους γονιούς μας, είμαστε άρα καλύτερα εξοπλισμένοι από αυτούς για να οργανώσουμε την εποικοδομητική εξέγερση”, έγραφε ένας από αυτούς το 1973³). Και με αυτά τα εφόδια ανακάλυψαν την ζωτική ανάγκη της τριπλής αυτονομίας: από τους πατεράδες τους, από τις αριστερές οργανώσεις και φυσικά από το κράτος και τους θεσμούς του. Η ειδική οργανωτική μορφή που ανακάλυψαν ήταν μια δομή μεταξύ στεκιού και ομάδας αντιφασιστικής περιφρούρησης γειτονιάς, που βαφτιζόταν απaráλλακτα από το όνομα της πόλης ή της γειτονιάς όπου δρούσε και την κατάληξη “Youth Movement” [Κίνημα Νεολαίας]. Σε ολόκληρο το δεύτερο μισό της δεκαετίας του '70, τα “κινήματα νεολαίας” των Ασιατών νεολαίων ξεφύτρωναν σε κάθε βρετανική πόλη και έφτιαχναν μια δομή οριζόντιας συνεννόησης, μακριά από τους πατεράδες και τους λευκούς αριστερούς, χωρίς αρχηγούς, χωρίς σχέσεις με το κράτος. Αυτά τα “κινήματα νεολαίας” της Ασιατικής προλεταριακής νεολαίας υπήρξαν μία από τις αυτόνομες οργανωτικές δομές πίσω από την εξέγερση του μαύρου προλεταριάτου τη δεκαετία του '70⁴. Και αυτά τα “κινήματα νεολαίας” βρέθηκαν στο στόχαστρο όταν η αντεπίθεση του βρετανικού κράτους ξεκίνησε να σαρώνει από τις αρχές της δεκαετίας του '80.

2. Μπάτσοι, Ρατσιστές και Πολυπολιτισμικότητα: Η κρατική απάντηση στην αυτονομία των μεταναστών

Η εξέγερση του Brixton συγκλόνισε λοιπόν τη Μεγάλη Βρετανία και το βρετανικό υπουργείο εσωτερικών ανέθεσε σε κάποιον λόρδο Scarman, εξέχον στέλεχος του δικαστικού σώματος, να συντάξει μια αναφορά γύρω από τα

αίτια και τους τρόπους αντιμετώπισης του “φυλετικού προβλήματος”. Η αναφορά, που δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 1981, είναι ένα βιβλίο με περισσότερες από 200 σελίδες (γνωστό σαν “Scarman Report”) και είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον στο σύνολό του γιατί εκφράζονται “εν βρασμό ψυχής” οι πολιτικές που θα ακολουθούσαν στα χρόνια που ακολούθησαν. Η έκθεση Σκάρμαν εντόπιζε τις αιτίες των ταραχών σε “περίπλοκους πολιτικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες” που δημιουργούσαν “προδιάθεση για βίαιη διαμαρτυρία”. Αυτοί οι “περίπλοκοι παράγοντες” είχαν το ενδιαφέρον τους. Κατά πρώτον, η ταξική καταπίεση: η επιτροπή ξεκινούσε περιγράφοντας την ανεργία που μεταξύ της μαύρης νεολαίας του Brixton ξεπερνούσε το 50%, και κατέληγε περιγράφοντας ολόκληρη την κοινωνική συνθήκη που είχε χτιστεί γύρω από “τα φυλετικά μειονεκτήματα” και τις “φυλετικές διακρίσεις”. Κατά δεύτερον, η πολιτική του βρετανικού κράτους που εστιαζόταν αποκλειστικά στην καταστολή: η επιτροπή θύμιζε ότι οι κοινότητες που εξεγέρθηκαν χαρακτηρίζονταν από “παντελή έλλειψη εμπιστοσύνης απέναντι στην αστυνομία και τις μεθόδους της” και ανησυχούσε ακόμη περισσότερο αντιλαμβανόμενη ότι “οι δεσμοί μεταξύ της αστυνομίας, των μεταναστευτικών κοινοτήτων και της τοπικής εξουσίας είχαν διαρραγεί εντελώς, πολύ πριν από τις ταραχές”. Ακολουθούσε το ηθικό δίδαγμα: “Είναι επείγον να αναλάβουμε δράση αν θέλουμε να προλάβουμε την μετατροπή των φυλετικών διακρίσεων σε ενδημική, αθεράπευτη ασθένεια που απειλεί την ίδια την επιβίωση της κοινωνίας μας”. Και τελικά προτεινόταν λύσεις: Πρώτον, “συντονισμένες προσπάθειες για την ένταξη των εθνικών μειονοτήτων στα σώματα ασφαλείας”. Δεύτερον, “αλλαγή των μεθόδων της αστυνόμευσης”. Και τρίτον και σημαντικότερο, η πολιτική των “θετικών διακρίσεων”, η ιδέα δηλαδή ότι οι καταπιεσμένες μειονότητες πρέπει να βοηθηθούν θεσμικά και οικονομικά, μέθοδος η οποία αν μη τι άλλο είναι “ένα τίμημα που αξίζει να πληρώσουμε”.

Όσοι διάβασαν τα όσα προηγήθηκαν δεν θα έχουν πρόβλημα να διαβάσουν τα πραγματικά μηνύματα πίσω από τις διατυπώσεις στις οποίες κατέφυγαν οι ειδικοί του βρετανικού κράτους. Με υποκριτική έκπληξη παρέστησαν πως η σαραντάχρονη ιστορία της φυλετικής καταπίεσης είχε γίνει αντιληπτή μόλις πριν δυο μήνες. Με αξιοσημείωτη διαύγεια εντόπισαν το πρόβλημα ακριβώς στην αυτονομία των εξεγερμένων προλεταρίων από οποιονδήποτε κρατικό και μισοκρατικό θεσμό (την τοπική εξουσία, την αστυνομία). Με ανυπόκριτο πανικό υποστήριξαν ότι η νέα κατάσταση απειλούσε τα θεμέλια της καπιταλιστικής κοινωνίας. Και με την ενόραση που πηγάζει από τον θανάσιμο κίνδυνο, εντόπισαν τις λύσεις, όχι στην καταστολή, αλλά στην ενσωμάτωση του κινήματος. Το βρετανικό κράτος, ακριβώς επειδή είχε να αντιμετωπίσει πρόβλημα επιβίωσης, από τις αρχές της δεκαετίας του '80 αναδείχθηκε σε πρωταθλήτη της ενσωμάτωσης. Δεν ήταν μόνο που όντως τα σώματα ασφαλείας άρχισαν να δέχονται μέλη των εθνικών μειονοτήτων. Στα χρόνια που ακο-

24 Απριλίου 1976. Εξέγερση στο Bradford

Η μαύρη νεολαία του Bradford εξεγείρεται με αφορμή διαδήλωση του National Front μέσα από την πόλη. Εδώ συμμετείχε ο Tariq Mehmood τη γνώμη του οποίου παραθέτουμε στο κυρίως κείμενο. Το “Κίνημα Νεολαίας Bradford” δημιουργήθηκε αμέσως μετά τη διαδήλωση.

4 Ιουλίου 1976. Δολοφονία του Gurdip Singh Chaggar

Η δολοφονία του νεαρού Gurdip Singh Chaggar από ρατσιστές στο προάστιο Σάουθκολ του Λονδίνου κατέληξε σε ταραχές μίας εβδομάδας. Εδώ η Daily Mail χαίρεται: “Φυλετική εξέγερση αποσοβηθεί! Η αστυνομία και οι ηγέτες της κοινότητας αποτρέπουν την αντιπαράθεση”. Μία εβδομάδα μετά, οι Ασιάτες νεολαίοι της περιοχής οργάνωσαν άγρια απεργία και διαδήλωση που κατέληξε να πετροβολεί το μπατσάδικο της περιοχής. Το “Κίνημα Νεολαίας Σάουθκολ” δημιουργήθηκε αμέσως μετά τη διαδήλωση.

31 Αυγούστου 1976: Εξέγερση στο Notting Hill

Καθολική ήττα για τους μπάτσους κατά τη διάρκεια του καρναβαλιού της καριβανικής κοινότητας στο Νότιν Χιλ του Λονδίνου. Όλα ξεκίνησαν όταν προσπαθήσαν να συλλάβουν έναν πορτοφολά.

13 Αυγούστου του 1977. Εξέγερση στο Λούισαμ

Τι έκαναν οι μπάτσοι πριν τις ασπίδες από πλεξιγκλάς; Ψείριζαν σκουπιδιέρες! Εδώ προστατεύουν φασίστες από ιπτάμενα αντικείμενα. Η εξέγερση του Λούισαμ ξεκίνησε από αντιφασιστική και μετατράπηκε σε αντιμπατσική. Κράτησε μια ολόκληρη ημέρα.

Συνάντηση ασιατικής κοινότητας, Brick Lane, Λονδίνο, 1978

Νέοι και παλιοί συζητούν σε μάζεμα στη Brick Lane, Λονδίνο. Οι διαφορές δεν είναι μόνο στυλιστικές.

11 Ιουλίου του 1981. Η υπόθεση των "12 του Bradford"

Θα βάζαμε μπάχαλο απ' το Βρίκτον με τύπους που πετάνε μολότφ και φοράνε τουρμπάνια, αλλά έχουμε κάτι λιγάκι πιο άγνωστο. Κατά τη διάρκεια του "καυτού καλοκαιριού" που ακολούθησε την εξέγερση στο Βρίκτον λοιπόν, 12 μέλη του "Κινήματος Νεολαίας Bradford" συνελήφθησαν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας τους για την υποδοχή φασιστικής διαδήλωσης στην πόλη τους. Κατηγορήθηκαν ότι κατασκεύαζαν μαζικά μολότφ και τίς αποθήκευαν σε στρατηγικά σημεία της πόλης. Η καμπάνια για την απελευθέρωσή τους είχε σύνθημα "η αυτοάμυνα δεν είναι αδίκημα" (που στα αγγλικά κάνει ομοιοκαταληξία) και σήμα την μολότφ. Τη συμμετοχή γυναικών στα "κινήματα νεολαίας" θα την αφήσουμε ασχολίαστη.

Antifascist '77: η ακατανόητη έκδοση

Έχουμε μια εντύπωση ότι ετούτο το βιβλίο, για λόγους που δεν είναι του παρόντος, έγινε αντιληπτό ως... εξύμνηση του μπάχαλου. Προφανώς δεν είναι (μόνο) έτσι τα πράγματα: εμείς για παράδειγμα, από εκείνη τη δουλειά καταλάβαμε όσα γράφουμε εδώ για την εργατική αυτονομία στη Βρετανία των '70's. Τα θεωρούμε απολύτως κρίσιμα κάτι τέτοια ζητήματα -γιατί, όπως θα καταλάβατε, μας δίνουν να καταλάβουμε τη φύση του κόσμου όπου ζούμε.

λούθησαν την εξέγερση του Brixton, την ίδια στιγμή που οι νεοφιλελεύθερες ιδέες έκαναν τις κάθε είδους κρατικές περικοπές ψωμοτύρι, οι δομές πολιτικής οργάνωσης της ασιατικής και της μαύρης νεολαίας (τα "κινήματα νεολαίας" που αναφέραμε παραπάνω) άρχισαν να δέχονται κρατική χρηματοδότηση. Ήταν μια κίνηση πολύ πιο ύπουλη και αποτελεσματική απ' ό,τι φαίνεται. Η Nilofer Shaikh, μέλος τότε του "Κινήματος Νεολαίας Manchester", θυμάται πως ο λόγος για τον οποίο αποχώρησε από το σχήμα στη δεκαετία του '80 ήταν ότι "ο χρόνος της ομάδας άρχισε να σπαταλιέται στην οργάνωση δραστηριοτήτων που θα πληρούσαν τα κριτήρια χρηματοδότησης, δηλαδή σε εκδρομούλες, μπιλιάρδο, πιγκ πονγκ και την όλη γραφειοκρατία του πράγματος". Άλλοι από το Bradford θυμούνται πως "η ομάδα έχασε τα δόντια της" και σημειώνουν ότι αποχώρησαν όταν ανακάλυψαν ότι "η ομάδα μετατρεπόταν σε δοχείο ψηφοφόρων του εργατικού κόμματος". Πράγματι, η ομάδα του Bradford, 12 μέλη της οποίας είχαν συλληφθεί το 1981 για κατασκευή και αποθήκευση μολότφ, κατέληξε να εκλέξει έως και βουλευτή με το εργατικό κόμμα. Τέλος, ο Tuku Mukherjee, σημειώνει: "Η Εθνική Ένωση Ασιατικής Νεολαίας και η Επιτροπή Κοινοτικών Σχέσεων (CRC) αποτελούν έξοχα παραδείγματα των οργανισμών που δημιούργησε το κράτος για να στεγάσει μια νέα κάστα πολιτικών μεσολαβητών και να μάς σαμποτάρει με την πολιτική του διαίρει και βασίλευε".⁵ Για να μιλήσουμε γενικά, η κρατική χρηματοδότηση των "σωστών" πρωτοβουλιών είχε πολλαπλές και συντριπτικές επιπτώσεις. Πρώτον, δημιουργούσε ανταγωνισμούς μεταξύ των διαφορετικών ομάδων για τη διεκδίκηση των χρηματοδοτήσεων. Δεύτερον διασπούσε εσωτερικά τις ομάδες γύρω από το ζήτημα του κατά πόσο πρέπει ή όχι να δεχτούν κρατική χρηματοδότηση. Τρίτον, οι προϋποθέσεις της χρηματοδότησης κατεύθυναν τις δραστηριότητες των ομάδων σε ανώδυνες κατευθύνσεις. Τέταρτον, οι "πολιτισμικές ιδιαιτερότητες" των ομάδων αναγνωρίζονταν επίσημα διαχωρίζοντας τους λευκούς από τους μαύρους προλετάρους. Πέμπτον και σημαντικότερο, η χρηματοδότηση δημιουργούσε στο εσωτερικό των ασιατικών κοινοτήτων κρατικά χρηματοδοτούμενους ηγέτες, αποκαθιστούσε τους "δεσμούς μεταξύ κοινότητας και εξουσίας" για τη διάρρηξη των οποίων θρηνούσε η έκθεση Σκάρμαν.

Φαινομενικά λοιπόν, για το βρετανικό κράτος η εξέγερση του Brixton ήταν το συγκλονιστικότερο από τα γεγονότα που σημάδεψαν την εποχή. Όπως όμως είδαμε παραπάνω, το πραγματικό πρόβλημα για τα καπιταλιστικά κράτη της δεκαετίας του '70, δεν ήταν μια εξέγερση εδώ και μια αλλού -γιατί όλες μαζί οι εξεγέρσεις δεν ήταν παρά το επιφανικό μιας βαθύτερης και πολύ σημαντικότερης διαδικασίας: της αυτονομίας του πολυεθνικού προλεταριάτου, δηλαδή της συνάντησης των διαφόρων εθνικοτήτων μεταξύ τους και έπειτα με τους λευκούς στους δρόμους, της πολιτισμικής μίξης και της συνακόλουθης διεκδίκησης της ηγεμονίας από έναν νέο πολυεθνικό προλεταριακό πολιτισμό, χαρακτηριστικό του τόπου και του χρόνου του.

Για τα καπιταλιστικά κράτη η απάντηση ήταν εμφανής και λεγόταν αποκατάσταση της διαίρεσης. Όπως έχουμε αναφέρει άλλη φορά με διαφορετική αφορμή, η πρώτη απάντηση των δυτικών κρατών στην αυτονομία του πολυεθνικού προλεταριάτου εκφράστηκε κατά τη διάρκεια των δεκαετιών του '80 και του '90 και ήταν ένα σχήμα με τρία ποδάρια. Το πρώτο πόδι ήταν η ειδική μετάλλαξη του ρατσισμού από τον φυλετικό στον πολιτισμικό. Το δεύτερο ήταν η καταστολή που στο εσωτερικό εκφράστηκε σαν ωμή αστυνομική βία και στο εξωτερικό σαν η μεγάλη ιδέα της παρανομοποίησης της μετανάστευσης. Το τρίτο ήταν η εμφάνιση των ιδεών της πολυπολιτισμικότητας, δηλαδή της πολιτικής που επιδιώκει την προώθηση και ενίσχυση των πολιτισμικών διαφορών ως όχημα για την εκ νέου διαίρεση της εργατικής τάξης.⁶

Αυτές ήταν οι μέθοδοι που δουλεύτηκαν υποδειγματικά από το βρετανικό κράτος κατά τη διάρκεια των δε-

κατιών του '80 και του '90. Το 2001, έπειτα από άλλη μια εξέγερση της ασιατικής νεολαίας στη Μέση Αγγλία, ο Arun Kundhani, μαύρος συγγραφέας και ακτιβιστής συνόψιζε τα αποτελέσματα ως εξής:

Η κρατική απάντηση στις προηγούμενες ταραχές ήταν η δημιουργία μιας μαύρης ελίτ που θα συγκρατούσε την οργή των μαύρων κοινοτήτων. Εκεί όπου υπήρχε μεσαία τάξη υποστηρίχθηκε κι εκεί όπου δεν υπήρχε δημιουργήθηκε. Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 και μετά, μια νέα τάξη "αντιπροσώπων μειονοτικής προέλευσης" άρχισε να μπαίνει στα δημαρχεία, ένας για κάθε εθνικά ορισμένο φέουδο. Η συμφωνία τους με τις αρχές είχε ως εξής: αυτοί θα κανόνιζαν να πνίγουν την αντίσταση των κοινοτήτων τους και σε αντάλλαγμα θα αφήνονταν ανενόχλητοι να διατηρούν την πατριαρχική εξουσία τους στο εσωτερικό της κοινότητας. Ήταν μια συμφωνία αποικιακού τύπου (...) Το αποτέλεσμα ήταν η διπλή διαστρωμάτωση των μεταναστευτικών κοινοτήτων, οριζόντια βάσει εθνικότητας και κάθετα βάσει ταξικής θέσης.⁷

Και τώρα μπορούμε να μιλήσουμε για τις ομοιότητες της εξέγερσης του Αυγούστου που μας πέρασε με την εξέγερση του Brixton το 1981.

3. Από τα γκέτο του Λονδίνου

Οι διαφορές της εξέγερσης του Αυγούστου από την εξέγερση του Brixton προκύπτουν από μια βασική αλήθεια. Ο κόσμος μας είναι ένας κόσμος που έχει φτιαχτεί από τις προλεταριακές αρνήσεις του παρελθόντος. Γι' αυτό και δεν υπάρχει καμία σχέση μεταξύ των δύο γεγονότων. Ο κόσμος του περασμένου Αυγούστου είναι ένας κόσμος ριζικά διαφορετικός από τον κόσμο του 1981, ακριβώς γιατί εκείνος ο κόσμος καταστράφηκε και στήθηκε ξανά στα πόδια του μέσα σε τριάντα χρόνια.

Η πρώτη μεγάλη διαφορά είναι ότι σήμερα η προλεταριακή νεολαία, όχι μόνο στη Βρετανία, αλλά παντού, δεν διαθέτει δομές αυτόνομης οριζόντιας οργάνωσης. Η αυτονομία της καταστράφηκε με επιμέλεια, με τιτάνια προσπάθεια του κράτους και των ειδικών του που ξεκίνησε από την καταστολή αλλά επεκτάθηκε στην ιδεολογία, στους τρόπους επικοινωνίας, σε τεράστιες αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία, στην έννοια και τους στόχους της γνώσης και της μετάδοσής της, στις σχέσεις μεταξύ των φύλων. Αυτή η προσπάθεια έχει ήδη κρατήσει σαράντα χρόνια και συνεχίζεται. Φυσικά οι εξεγέρσεις εκείνων που δεν έχουν ζωή δεν θα σταματήσουν, όπως δεν έχουν σταματήσει στα τριάντα χρόνια που μας χωρίζουν από το Brixton⁸. Είναι σαν το οξυγόνο για εκείνον που πνίγεται, είναι ο χτύπος της καρδιάς του προλεταριακού οργανισμού, που δεν θα σταματήσει ποτέ, γιατί "το κεφάλαιο δεν μπορεί να καταστρέψει την εργατική τάξη, ενώ η εργατική τάξη μπορεί να καταστρέψει το κεφάλαιο". Προς το παρόν όμως, οι εξεγέρσεις, οι εξεγέρσεις μας, παραμένουν δίχως στρατηγική, δίχως καθημερινή δουλειά, δίχως υποδομές, δίχως συνέχεια. Όλα αυτά περιμένουν να ανακαλυφθούν εκ νέου με νέες μορφές και νέα περιεχόμενα. Σε μικρές, σε ελάχιστες περιοχές του κοινωνικού, νέες μορφές και περιεχόμενα ανακαλύπτονται ήδη. Και ίσως εξεγέρσεις όπως εκείνη του Αυγούστου που μας πέρασε στη Βρετανία, ή όπως του Δεκέμβρη του 2008 στα μέρη μας, να έχουν λειτουργίες αναστροφές και ριζικά ξένες προς εκείνες που νομίζουν οι θαυμαστές τους. Διαφωτίζουν νέα υποκείμενα, όχι ως προς τη δύναμη, αλλά ως προς την προσωρινή αδυναμία τους. Γεννούν δομές προλεταριακής οργάνωσης, όχι μέσα από την τρελή χαρά της πρόσκαιρης νίκης, αλλά μέσα από τη βλοσυρή συνείδηση της μακρόχρονης ήττας. Σκοτώνουν τον ενθουσιασμό του αυθόρμητου και τον αντικαθιστούν με το πείσμα του προμελετημένου. Και αντικαθιστούν την αυτοπεποίθηση του παντογνώστη με την δίψα του αδαούς που έχει συνείδηση της ασχετοσύνης του. Δεν τα βγάζουμε από το μυαλό μας, τα λέμε γιατί τα έχουμε δει να συμβαίνουν.

Η δεύτερη μεγάλη διαφορά είναι η κρατική αντιμετώπι-

ση της εξέγερσης. Το βρετανικό κράτος, όπως όλα τα καπιταλιστικά κράτη, αφού είδε τη στρατηγική της πολυπολιτισμικότητας να ολοκληρώνει τη διασπαστική της λειτουργία, εγκατέλειψε τις σχετικές ιδέες και τις αντικατέστησε με τις ιδέες της "αφομοίωσης", δηλαδή της απαγόρευσης του διαφορετικού και της παρανομοποίησης. Οπότε, από τα τρία ποδάρια της κρατικής αντιμετώπισης που έλαβε χώρα στις δεκαετίες του '80 και του '90, σήμερα απομένουν δύο: ο ρατσισμός και η καταστολή.

Μπορεί η φύση των δίποδων σχημάτων να τους αφαιρεί κάποιους πόντους στον τομέα της σταθερότητας, αλλά τα κράτη γνωρίζουν καλά ότι αυτό που αξίζει να λέγεται "κοινωνική αστάθεια" προκαλείται μόνο από τους αγώνες των προλετάρων, από την αναζήτηση της πολιτικής, οργανωτικής και πρακτικής τους αυτονομίας. Μέχρι τότε οι άρχοντες μπορούν να κοιμούνται ήσυχοι. Δεν θα έρθουν λοιπόν επιτροπές κοινωνιολόγων να μελετήσουν τα προβλήματα της βρετανικής νεολαίας και τους λόγους της εξέγερσης. Δεν θα έρθουν κοινωνικοί λειτουργοί να μεταφέρουν κρατικό χρήμα στις κοινότητες των νέων σκλάβων. Δεν θα ευαισθητοποιηθούν οι πονόψυχοι, θα αδιαφορήσουν οι αριστεροί, θα προτιμήσουν να ασχοληθούν με τα δικαιώματα των ζώων οι φιλόανθρωποι. Η ανάγκη της μεσολάβησης προκύπτει μόνο όταν στον ορίζοντα διαγράφεται το τρομερό φάντασμα της προλεταριακής αυτονομίας. Άρα ετούτη η εξέγερση δεν θα δημιουργήσει έναν νέο καπιταλιστικό κόσμο όπως έκανε η εξέγερση του Βrixton και τα όσα είχαν προηγηθεί. Ετούτη η εξέγερση θα αντιμετωπιστεί με τα υπάρχοντα μέσα, οι μαύροι και οι Ασιάτες θα εξακολουθήσουν να έχουν τέσσερις φορές μεγαλύτερες πιθανότητες να υποστούν αυθαίρετο αστυνομικό έλεγχο στο δρόμο, οι μπάτσοι θα μπαίνουν σε σπίτια με πολιορκητικούς κριούς, ο πρωθυπουργός θα βγει και θα πει με τα σωστά του ότι πρόκειται για ξέσπασμα εγκληματικών οργανώσεων με μέλη ετών δώδεκα, η στρατιωτική κατοχή των εξεγερμένων περιοχών θα ενταθεί, οι ρουφιάνοι που θέλουν "καθαρές γειτονιές" θα εντοπιστούν, θα πριμοδοτηθούν και θα οργανωθούν, οι περικοπές λόγω δημόσιου χρέους θα συνεχιστούν, οι "μουσουλμάνοι" ειδικά και οι φτωχοί γενικά θα γίνονται όλο και μεγαλύτερο "πρόβλημα" -πρόβλημα δημόσιας τάξης. Είναι ακριβώς αυτές οι συνθήκες που φτιάχνουν το περιβάλλον για τα προλεταριακά εγχειρήματα του μέλλοντος. Είναι ένα περιβάλλον που δεν γεννήθηκε τον Αύγουστο. Χτίζεται τριάντα χρόνια. Από την μεγάλη εξέγερση του Βrixton. Και πολύ πιο πριν.

Σημειώσεις

1. Martin Lux, *Anti-Fascist '77: Σύνομη Ιστορία του Βρετανικού Αντιφασισμού σε Πρώτο Πρόσωπο*, Antifa Scripta, 2008. Η έρευνα που έγινε για εκείνη την έκδοση αποτελεί την πηγή για πολλά από όσα διαβάσετε εδώ.
2. Συνέντευξη στον Anandi Ramamurthi, "The Politics of the Asian Youth Movements", *Race and Class*, vol.48, 2006.
3. Chris Mullard, *Black Britain*, George Allen & Unwin Ltd, 1973.
4. Υπήρχαν και άλλες οργανωτικές δομές που αφορούσαν τους μαύρους προλετάρους. Καθώς όμως γνωρίζουμε πολύ λιγότερα για αυτές, δεν θα επεκταθούμε.
5. Τα παλιά μέλη των "Youth Movements" δίνουν συνεντεύξεις στο Anandi Ramamurthi, "The Politics of Britain's Asian Youth Movements", *Race & Class* vol. 48, 2006, όπως πριν.
6. Για μια πληρέστερη τεκμηρίωση αυτής της θέσης δείτε το "Τι έχει πίσω από το τζαμί; Μπάτσους! (Και τι να είχε; λουλούδια!)", *antifa* #20, 12/2010. Στο antifascipta.net > προηγούμενα τεύχη.
7. Arun Kundnani, "From Oldham to Bradford: The Violence of the Violated", *Race & Class*, vol. 43 (2), 2001.
8. Στο προηγούμενο τεύχος είχαμε παραθέσει αρκετές από τις εξεγέρσεις που συνέβησαν από το 2000 και μετά. Δες *Home Front: Το "μουσουλμανικό" προλεταριάτο στη Βρετανία μετά την 11/9*, *antifa* #25, 7/2011.

Εθελοντές καθαρίζουν τους δρόμους, Χάικνι, βόρειο Λονδίνο

Προλεταριακά ψώνια...

Συγκρούσεις στο Τότεναμ

"Οι πλιατσικολόγοι είναι καθάρματα": σικαμένες Λονδρέζες στην υπηρεσία της αντιεξέγερσης

WE 'RE FROM THE SLUMS OF LONDON MATE!

Συνέντευξη με τον Martin Lux για την εξέγερση στο Λονδίνο

Μας φάνηκε πως θα 'ταν διαφωτιστικό να ρωτήσουμε τον Martin Lux, συγγραφέα του *Antifascist '77* σχετικά με την εξέγερση του Λονδίνου. Για όσους δεν το ξέρουν, ο Μάρτιν είναι παλιό μέλος του *Class War* και εξακολουθεί να είναι πολιτικά ενεργός. Δραστηριοποιείται στο *Whitechapel*. Η συνέντευξη που ακολουθεί έγινε τηλεφωνικά στις 5 Σεπτεμβρίου του 2011 και μπορεί να βρεθεί ολόκληρη στη διεύθυνση antifascipta.net. > Βιβλιοθήκη > Κίνημα. Επίσης στη Βιβλιοθήκη > Τεκμηρίωση θα βρείτε μεταφρασμένο ένα κείμενο του Alexander Cockburn από το διαδικτυακό περιοδικό *Counterpunch*. Θέμα η ιστορία της λεηλασίας στη Μεγάλη Βρετανία και ξανά το *Brixton*.

Antifa: Μάρτιν, θα μπορούσες να μας πεις τι έγινε στο Λονδίνο τον Αύγουστο;

Μάρτιν: Αυτά που έγιναν τον Αύγουστο δεν διοργανώθηκαν από κανέναν, ήταν μια τεράστια έκρηξη, ένας ξεσηκωμός της εργατικής τάξης, αν και όχι της εργατικής τάξης με την έννοια που συνηθίζεται εδώ. Και κανείς δεν το περίμενε. Για να καταλάβεις, το πρώτο ξέσπασμα έγινε το Σάββατο, αλλά και πάλι τη Δευτέρα κανείς δεν περίμενε συνέχεια. [Κι όμως, τη Δευτέρα στη γειτονιά μας] τράπεζες καίγονταν, γιάπικα μαγαζιά λεηλατούνταν ανελέητα, ο κόσμος έτρεχε με τα λάφουρα στα χέρια, ένας πραγματικός χαμός. Και ταυτόχρονα πραγματική ευτυχία, γνήσια έκσταση, αν καταλαβαίνεις τι θέλω να πω. Ολόκληρο το Λονδίνο καιγόταν και ακόμη και σε μένα έκανε εντύπωση η οξύτητα του πράγματος. Και την επόμενη μέρα το ίδιο πράγμα ξέσπασε σε ολόκληρη τη χώρα.

Antifa: Κατά τα άλλα, τι λέει το κίνημα για την εξέγερση;

Μάρτιν: Α, εδώ έχουμε πρόβλημα. Είναι γεγονός ότι πολλοί αναρχικοί κρύβονται πίσω από τον όρο "εργατική τάξη" για να απαξιώσουν την εξέγερση, ξέρεις, "σιγά τώρα, αφού η εργατική τάξη δεν συμμετείχε" και άλλα τέτοια. Οι πιο πολλοί δεν αποκήρυξαν ακριβώς την εξέγερση (όχι ότι δεν υπήρχαν και τέτοιοι), αλλά σίγουρα δεν κατάλαβαν τίποτα. Μου φαίνεται ότι γι' αυτή την τύφλα φταίει το ταξικό μας σύστημα. Οι περισσότεροι στον αναρχικό χώρο έχουν προέλευση από τη μεσαία τάξη. Δεν μπορούν να καταλάβουν με κανένα τρόπο ότι δεν χρειάζεται να έχεις δουλειά για να είσαι εργατική τάξη. Οπότε όταν λένε "εργατική τάξη" εννοούν τα συνδικάτα, τους εργάτες της βιομηχανίας και των υπηρεσιών και πάει λέγοντας.

[Αλλά] αυτοί είμαστε: Χρόνια πριν αρνηθήκαμε τη δουλειά με πολλούς τρόπους και τώρα είμαστε περιττοί για το σύστημα, είμαστε περιττοί για τις ανάγκες των πλουσίων. Δεν έχουμε δουλειές γιατί πρώτα εμείς δεν τις θέλαμε, γιατί ήταν κακοπληρωμένες και σικαμένες, και τώρα δεν μας τις δίνουν. Οι συμμορίες που όλοι καταγγέλλουν, δεν είναι εγκληματικές οργανώσεις, είναι παρέες του δρόμου, παρέες της εργατικής τάξης που δεν γουστάρουν τους μπάτσους, τους πλούσιους και την κατανάλωση και που ναι, θέλουν και βουτηγμένη τηλεόραση! Και γιατί να μη θέλουν; Όλοι οι άλλοι γιατί θέλουν; Είναι αυτό που κάνει η τάξη μας και καλά θα κάνουμε να το καταλάβουμε.

Να σου πω ένα παράδειγμα. Στις φοιτητικές ταραχές, κάποιος δημοσιογράφος πλησίασε έναν πιτσιρικά με κουκούλα που φώναζε το σύνθημα "Kill the Queen" που σου έλεγα πριν και τον ρώτησε τι θέλει. Και αυτός απάντησε "we 're from the slumms of Lonndon mate!" [είμαστε απ' τις φτωχογειτονιές του Λονδίνου φιλαράκι], ξέρεις, τράβαγε τα η και τα η και τα s όπως κάνω εγώ όταν δεν μιλάω μαζί σου, ήταν ένας πιτσιρικάς μαύρος που μιλούσε άπταιστα Κόκνει, ήξερε από πού είναι και τι ρόλο βραδεί σε αυτή την κοινωνία. Και δεν είχε αιτήματα. Κατά τα άλλα, οι κινηματικοί εδώ την παίζουν όποτε ακούνε για το Μεξικό και την Ελλάδα, αλλά όταν ο ξεσηκωμός έρχεται καταδώ, είναι ανίκανοι να τον αναγνωρίσουν σαν τέτοιο. Έλεγαν "καλοκαίρι της οργής" και εννοούσαν απεργίες, όχι αυτό το πράγμα. Περιμένουν να δουν κατελιημμένα εργοστάσια. Αφού δεν έχουμε πια εργοστάσια! Τι σκατά θέλουν;